

[Baaga-Hansen.]

lighed til en behandling i det kommende udvalg.

Rager: På mit partis vegne kan jeg tilsige en velvillig behandling af det foreliggende lovforslag. Det er udarbejdet på grundlag af to udvalgsbetænkninger, hvis forslag om ændringer ved gennemlæsningen har gjort indtryk af at være særdeles velbegrundede. Det er klart, at der er enkeltheder, man kan diskutere, og jeg har forstået, at man også fra anden side ønsker et udvalg nedsat; i modsat fald ville jeg have foreslået det. Jeg mener dog, at nedsættelsen af dette udvalg kun vil komme til at betyde en kortere forsinkelse, men ikke at lovforslaget ikke kan færdigbehandles.

Kun et spørgsmål af principiel betydning vil jeg gerne rejse. Hvorfor hører lodsvæsenet under forsvarsministeriet? Hvorfor hører det ikke derhen, hvor anden søfart udover den militære henhører? Jeg er ganske klar over, at også fyrvæsenet er „emballeret“ dér, men jeg kan ikke se, at lodsvæsenet rettelig hører hjemme under forsvarsministeriet.

J. M. Pedersen: Lovforslagets princip, som er en udjævning af lodseriernes indtægter, kan mit parti give tilsagn om en velvillig holdning til. Jeg synes, det er såre rimeligt, at en sådan udjævning sker, da indtægterne de steder, hvor der ikke kommer så mange skibe, ligger for lavt. Vi kunne imidlertid tænke os en ordning gennemført, således at vi kom helt bort fra statsstøtten på dette område. Hvorfor skulle lodsvæsenet ikke kunne hvile i sig selv? Jeg håber, at det udvalg, som formentlig bliver nedsat til behandling af sagen, vil kunne finde frem til en sådan ordning. Jeg forbeholder mig mit partis stilling, indtil vi ser, hvad der kommer ud af udvalgsbehandlingen.

Forsvarsministeren (Rasmus Hansen): Jeg takker ordførerne for socialdemokratiet, venstre, det konservative folkeparti og det radikale venstre for den velvillige modtagelse, lovforslaget har fået, og håber, det skal lykkes at komme til enighed med det ærede medlem hr. J. M. Pedersen i det udvalg, jeg forstår vil blive nedsat.

Det ærede medlem hr. Rager spurgte mig,

hvorfor lodsvæsenet hører under forsvarsministeriet. Det har det gjort i mange år. Da vi havde den gamle ordning med et marineministerium, hørte det under dette, og der er en ganske naturlig forklaring på, at både lodsvæsenet, fyrvæsenet og redningsvæsenet gennem mange år har været placeret under marineministeriet og, da det blev ophævet, under forsvarsministeriet.

Må jeg i denne forbindelse minde om, at en af de opgaver, lodserne har, er den at lodse gennem de minespæringer, som forsvarsministeriet har til opgave i visse situationer at udlægge. En anden er den at lodse gennem de minestrøgne ruter, som det er forsvarsministeriets opgave at stryge. Der er bl. a. på dette område en naturlig sammenhæng mellem lodsvæsenet og en række af de opgaver, som iøvrigt er placeret under forsvarsministeriet. Jeg har ikke i øjeblikket klarhed over, hvilken motivering der i sin tid blev givet for at anbringe lodsvæsenet under marineministeriet, men jeg må antage, at jeg her har peget på nogle af de grunde, som har ført til den konklusion, at det var naturligt at anbringe lodsvæsenet under det ministerium, som har de her nævnte opgaver.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

M. Larsen: Eftersom der er udtalt ønske om en udvalgsbehandling, skal jeg tillade mig at foreslå, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i militær straffelov.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2307; fremsættelsen findes i tidenden sp. 4044).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 6 og 7 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i militær retsplejelov.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2335; fremsættelsen findes i tidenden sp. 4044).

Første behandling af forslag til lov om talsmænd og klageadgang for menige af det militære personel.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2591; fremsættelsen findes i tidenden sp. 4044).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Victor Gram: Det var ikke udelukkende velvilje, der mødte ungdomskommissionen, da den for nogle år siden afgav betænkning om de værnepligtiges forhold. Der kom megen kritik til orde; man talte endog om ødelæggelse af disciplinen og benyttede sig af den ofte gentagne floskel om værnernes demokratisering. Det var, ligesom kritikerne havde vanskeligt ved at sætte sig ind i den tankegang, der var ungdomskommissionens udgangspunkt, nemlig en demokratisk psykologisk vurdering af den menneskelige faktor i vort forsvar og ønsket om positivt at tilpasse værnepligten til den danske demokratiske folkekarakter og derigennem øge værnernes effektivitet. Det er ungdomskommissionens fortjeneste, at den samlet og konkret har ydet et så værdifuldt og fordomsfrit bidrag til diskussionen om værnernes demokratisering. Det er den højtærede forsvarsministers fortjeneste, at der af krigs- og marineministeriet så hurtigt blev nedsat et sagkyndigt udvalg til en nøjere undersøgelse af ungdomskommissionens forslag, og at fremsættelsen af lovforslagene er fremskyndet, således som sket er, så at vi igen i praksis beskæftiger os med spørgsmålet om værnernes demokratisering.

Dette begreb er ingen floskel; det er en realitet. Begrebet kan måske nok være lidt vanskeligt at definere overfor dem, der mere eller mindre har mistet kontakten med det levende demokrati, eller de få, som måske aldrig har haft et virkelig livsnært forhold til demokrati, men de senere års opbygning af det danske forsvar indeholder lovmæssigt og administrativt væsentlige demokratiske indslag, som i praksis virker som en opfordring til en fortsættelse efter

samme linier, og fortsættelsen ligger altså i de foreliggende lovforslag.

Jeg vil tro, at ungdomskommissionen ved den overensstemmelse i hovedsynspunkter, som findes i ungdomskommissionens betænkning, betænkningen fra krigs- og marineministeriets udvalg af 30. september 1949, og de foreliggende lovforslag, har fået al den anerkendelse, den kunne ønske sig. Jeg er fuldt indforstået med de synspunkter, der er fremført, og har derfor ikke mange bemærkninger at gøre til forslagene om ændringer i den militære straffelov og den militære retsplejelov. For den militære straffelov drejer det sig væsentligst om ændringer i strafarter, af hvilke såvel streng som skærpet arrest ophæves, medens kvarterarrest og vagtarrest skærpes noget. Med denne omlægning af strafarter ophæves former for straf, som virker middelalderlige og afstumpede, og erstattes med strafarter, der er mere i overensstemmelse med moderne straffemetoder.

Ændringerne i den militære retsplejelov går væsentligst ud på en ajourføring med den borgerlige straffelov.

Derimod vil jeg gerne opholde mig lidt ved forslag til lov om talsmænd og klageadgang for menige af det militære personel. Formålet med denne lovfæstelse og udvidelse af en ordening, som hidtil har hvilet på et administrativt grundlag, må være at give de værnepligtige en stærkere følelse af retssikkerhed. Jeg tror, dette er både påkrævet og ønskeligt. Man kan ikke undgå at få en fornemmelse af, at en reform her længe har været nødvendig. En vis usikkerhed gør sig gældende med hensyn til de værnepligtiges retsstilling; det kan skyldes mange forhold, men det skyldes måske først og fremmest manglende klarhed i den gældende ordening. Det kan for det andet skyldes manglende kendskab til ordningens muligheder og en vis angst for eventuelle konsekvenser af at klage. Det kan for det tredje skyldes mangel på objektiv orientering, som det er påstået af det af krigs- og marineministeriet nedsatte udvalg. Det kan for det fjerde skyldes, at ordningen ikke udnyttes effektivt, og endelig for det femte, at der tilsyneladende mangler det helt rigtige tillidsfulde samarbejde mellem befalingsmænd og menige. En rettelse af disse forhold, som lovforslaget tager sigte på,